

DĖL SEKTORINIŲ SANKCIJŲ BALTARUSIJAI PLĖTIMO IR PREKIŲ IŠ RUSIJOS IR BALTARUSIJOS ATSEKAMUMO UŽTIKRINIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau - LVK), Tarptautinių prekybos rūmų atstovė ir viena didžiausių verslo organizacijų Lietuvoje, dėkoja Užsienio reikalų ministerijai (toliau – URM) už susidomėjimą LVK pasiūlymais bei aktyvų darbą siekiant kuo didesnio Bendrosios rinkos ekonominio atsisiejimo nuo Rusijos ir Baltarusijos.

Kaip sutarta 2022 m. gegužės 6 d. vykusio URM susitikimo su LVK metu, taip pat 2023 m. sausio 11 d. URM susitikimo su verslu metu, LVK teikia sąrašą prekių, kurias būtų tikslinga įtraukti į ES reglamentą Nr. 765/2006, draudžiant nurodytų prekių importą iš Baltarusijos į Bendrąją rinką, taip pat teikia siūlymą Europos politinėje darbotvarkėje kelti klausimą dėl griežtesnio Rusijos ir Baltarusijos prekių kilmės atsekamumo užtikrinimo.

Siūlomos sektorinės sankcijos Baltarusijai

Siūlome drausti į Europos Sąjungą tiesiogiai ar netiesiogiai importuoti išvardytas prekes, jei jų kilmės šalis yra Baltarusija arba yra įvežamos iš Baltarusijos, taip pat drausti tiesiogiai ar netiesiogiai įsigyti išvardytas prekes, jeigu jų buvimo arba kilmės šalis yra Baltarusija, vežti šias prekes, jeigu jų kilmės šalis yra Rusijos Federacija arba jeigu jie eksportuojami iš Baltarusijos į bet kurią kitą šalį. Taip pat drausti tiesiogiai ar netiesiogiai teikti techninę pagalbą, tarpininkavimo paslaugas, finansavimą ar finansinę pagalbą, įskaitant išvestines finansines priemones, taip pat draudimo ir perdraudimo paslaugas, susijusius su aukščiau siūlomais draudimais.

Prekė pavadinimas	Kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodas (*)	Argumentai
Mineralinės medžiagos – gamtiniai užpildai (skalda, granitas, dolomitas, jų gaminiai ir kt.)		Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos ir kitų regiono šalių kelių ir tiltų statybos sektorius remiasi gamtinių užpildų tiekimu iš Rusijos ir Baltarusijos, prasminga drausti šių prekių importą iš šių šalių. Pažymėtina, kad kai kurių šių produktų pagrindiniai eksportuotojai pasaulyje yra Vakarų ir Šiaurės Europos valstybės, tad pasiekt sutarimą dėl sankcijų neturėtų būti politiškai sudėtinga. Pažymėtina, kad kai kurias iš šių prekių į Bendrąją rinką eksportuoja ir Ukrainos įmonės.
Druska (įskaitant valgomąją ir denatūruotą) ir grynas natrio chloridas, ištirpinti ar neištirpinti vandenyje, arba su apsaugančiais nuo sukepimo ar laisvo byrėjimo agentų priedais arba be jų; jūros vanduo	2501 00	
Visų rūšių gamtiniai smėliai, dažyti arba nedažyti, išskyrus metalingus smėlius	2505	
Granitas, porfyras, bazaltas, smiltainis ir kiti paminklams ar statybai skirti akmenys, grubiai aplyginti ar neaplyginti, arba tik suskaldyti arba nesuskaldyti pjaunant arba kitu būdu į stačiakampius (įskaitant kvadratinius) blokus arba plokštes	2516	
Gargždas, žvyras, skalda ir skaldyti akmenys, paprastai naudojami kaip betono užpildas, kelio skalda, geležinkelių arba kitas balastas, žvirgždas ir titnagas, termiškai	2517	

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103 Vilnius
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

apdoroti arba neapdoroti; makadamas iš šlako, nuodegų arba panašių pramonės atliekų, kurių sudėtyje yra arba nėra medžiagų, nurodytų šios pozicijos pirmojoje dalyje; dervotas makadamas; akmenų, priskiriamų KN 2515 arba KN 2516 pozicijai, granulės, trupiniai ir milteliai, termiškai apdoroti arba neapdoroti		
Dolomitas, degtas ar sukepintas arba nedegtas ar nesukepintas, įskaitant dolomitą grubiai aplygintą ar neaplygintą arba tik suskaldytą ar nesuskaldytą pjaunant arba kitu būdu į stačiakampius (įskaitant kvadratinčius) blokus arba plokštes	2518	
Negesintos kalkės, gesintos kalkės ir hidraulinės kalkės, išskyrus kalcio oksidą ir hidroksidą, priskiriamus 2825 pozicijai	2522	
Klintinis flusas; klintys ir kiti kalkakmeniai, naudojami kalkių arba cemento gamyboje	2521	
Karbonatai; peroksokarbonatai (perkarbonatai); techninis amonio karbonatas, kurio sudėtyje yra amonio karbamato	2836	
Plastikas, kaučiukas ir jo gaminiai:		
Plastikas ir jo gaminiai, termoplastas	39	Plačiau įvertintina galimybė drausti konkrečių plastiko, kaučiuko ir jų gaminių importą iš Baltarusijos, atsižvelgiant į tai, jog šių gaminių eksportas į ES sudaro maždaug 2,5 proc. viso Baltarusijos eksporto. Atitinkamai, galima drausti importuoti plastiką ir jo gaminius, pirma išanalizavus, kokių produktų importo draudimas labiausiai paveiktų A. Lukašenkos režimą (daugiau apie kaučiuką ir jo gaminius žr. žemiau).
Vamzdžiai, vamzdeliai ir žarnos bei jų jungiamosios detalės (pavyzdžiui, movos, alkūnės, jungės), iš plastikų	3917	Plastikinių vamzdžių importo draudimas konkrečiai aktualus statybų, kelių ir tiltų statybos sektoriams.
Kaučiukas ir jo gaminiai	4001 – 4017	Šiai dienai, ES reglamentu Nr. 2022/355, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006, yra uždraustas tik naujų pneumatinių guminių padangų (KN 4011) importas iš Baltarusijos. Atitinkamai, svarstyti drausti importuoti ir kitus kaučiuko gaminius, pirma išanalizavus, kokių produktų importo draudimas labiausiai paveiktų A. Lukašenkos režimą.

Dėl prekių kilmės atsekamumo užtikrinimo

Taip pat prašome Europos Sąjungos lygiu siekti, kad valstybės narės sąžiningai įgyvendintų sankcijas ir numatytų efektyvius jų įgyvendinimo priešišios mechanizmus. LVK pasiekia informacija, kad kai kurios sankcionuojamos rusiškos ir baltarusiškos kilmės prekės mažesne apimtimi vis tiek pasiekia Bendrąją rinką, tuo pačiu ją iškraipydamos – įmonės, turinčios prie jų prieigą, dirba su mažesniais kaštais, dėl to rusiškų žaliavų ir gaminių naudojimas gali kelti iššūkių kitų įmonių, nenaudojančių rusiškos ar baltarusiškos kilmės produkcijos, prekių ir paslaugų konkurencingumui. Sklandus ir sąžiningas sankcijų įgyvendinimas yra svarbus Bendrosios rinkos integralumui užtikrinti.

LVK siūlo valstybėms narėms suteikti daugiau įrankių spręsti dėl rusiškų ir baltarusiškų prekių nenaudojimo, Europos politinėje darbotvarkėje iškeliant klausimą dėl griežtesnio Rusijos ir Baltarusijos prekių kilmės atsekamumo užtikrinimo. Tam reikia koordinuoti veiksmus su kitomis valstybėmis narėmis dėl kai kurių produktų, kurių kilmės šalys – Rusija ir Baltarusija –

sertifikavimo stabdymo ir daugiau skirti dėmesio prekių vertės grandinių sekimui, siekiant užtikrinti, kad minėtos šalys nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nebūtų finansuojamos Lietuvos ir ES įmonių lėšomis. Pastaroji problema privalo būti sprendžiama ES lygmeniu dėl susitikimuose anksčiau iškeltos problemos – kuomet baltarusiškos žaliavos yra apdirbamos į gaminius ir produktus, kurie yra sertifikuojami kaip pagaminti ES, pastarosios tampa Bendrosios rinkos gaminių ir dėl to sunkiai atsekamais. Dauguma gaminių, kurie yra sertifikuojami kitose ES šalyse, yra tinkami naudoti ir Lietuvoje, kitoje Bendrosios rinkos šalyje kontrolės įstaigos išduotas sertifikatas galioja. Rusijai pradėjus karą Ukrainoje, Aplinkos ministerija išleido rekomendaciją sertifikavimo paslaugas teikiantiems subjektams sustabdyti visų Rusijoje ir Baltarusijoje gaminamų statybos produktų sertifikatus. Vadovaudamasi rekomendacija, VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras sustabdė visų sertifikatų rusiškiems gaminiams galiojimą, o privatus sektorius nebeišduoda naujų sertifikatų. Tačiau rusiškos ir baltarusiškos kilmės gaminiai toliau yra sertifikuojami kitose Bendrosios rinkos šalyse ir gali pasiekti Lietuvą. Taigi, siekiant užtikrinti, kad Rusijos ir Baltarusijos gaminiai nebūtų naudojami Lietuvoje, reikia europinio lygio sprendimų, kurie leistų užtikrinti griežtesnį prekių atsekamumą.

Ši problematika taip pat aktuali kai kalbame apie importą iš trečiųjų šalių. Trečiosiose šalyse rusiškos žaliavos gali būti panaudotos sankcionuotoms prekėms pagaminti, o jau trečiosios šalies kilmės prekės gali būti vežamos į Bendrąją rinką.

LVK yra pasiruošusi plačiau aptarti raštu išdėstytas problemas. Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė